

суб'єктам, що просувають імідж держави у міжнародних відносинах, до них відносяться: органи державної, регіональної, місцевої влади, різноманітні соціальні, економічні агентства, міжнародні представництва держави, спортивні комітети, федерації та інші органи, структури, які просувають інтереси держави, залучають до неї нових партнерів, представляють її у різноманітних міжнародних організаціях тощо.

Згідно політологічної концепції імідж держави – це спрощений символічний образ всієї сукупності інститутів влади держави, заснованих як на їх реальній діяльності, так і створюваних стихійно або цілеспрямовано на основі міфів і стереотипів масової свідомості, тим самим формуючи стійкі політичні мотивації людей.

Імідж країни це комплекс об'єктивних взаємопов'язаних між собою характеристик державної системи (економічних, географічних, національних, демографічних тощо), що сформувалися в процесі еволюційного розвитку державності як складної багатофакторної підсистеми світового устрою, ефективність взаємодії ланок якої визначає тенденції соціально-економічних, суспільно-політичних, національно-конфесійних та інших процесів [2].

Сьогодні значення іміджу для держави набуває окремого нового сенсу та стає стратегічним ресурсом кожної держави. В умовах глобальних змін та трансформацій позитивний образ держави виступає на перший план як внутрішньої так і зовнішньої політики держави. З'являється нагальна необхідність для всебічного, поглибленого дослідження позитивного міжнародного іміджу держави, аналізу його концептуального, історичного та взагалі всебічного розвитку.

Міжнародний імідж держави являє собою складне, багатогранне явище вивченням якого займаються представники різних наук, це допомагає більш детально зрозуміти та вивчити його.

Література:

1. Личова, Г. Імідж країни в глобальному просторі [Текст] / Г. Личова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Економіка: Зб. наук. пр. – К., 2006. – № 85. – С. 33–36.
2. Журавлева, Ю. В. Концептуальные основы имиджа государства / Ю.В. Журавлева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.sgu.ru/node/87228](http://www.sgu.ru/node/87228?destination=node/87228)
3. Савиных, А. Имидж государства / А. Савиных [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://beldumka.belta.by/isfiles/000167_656676.pdf
4. Ольшанская, Л. Технология формирования имиджа / Л. Ольшанская [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bknow.ru/ menedzhment_00822.html

Попенко Я. В.

УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТИЯ НАПРИКІНЦІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

Революція в Росії не лише усунула правлячу династію Романових, а й сприяла демократизації політичного життя та активізації національних

рухів на території колишньої імперії. Вже у березні 1917 р. в Україні до влади прийшов перший національний уряд. Ці події не могли не привернути увагу до України з боку провідних європейських держав. Водночас і Антанта, і Центральні держави досить неоднозначно сприйняли українські «події».

Для Антанти вони відбулися не заплановано. Навіть більше, українське державотворення сприймалося як «німецько-австрійська авантюра», спрямована на послаблення союзників: «Найгірша небезпека, яка загрожує російській революції, – це сепаратизм... Український сепаратизм – віддавна одна з німецьких надій» [1, с. 38]. Відзначимо, що до подій Лютневої революції Антанта взагалі була мало поінформована про український національний рух. Отже, для союзників виникнення у Європі Української держави стало несподіванкою. Водночас і ігнорувати події в Україні Антанта не могла, тим паче, що український політичний провід у своїх відозвах говорив не стільки про суверенність, скільки про автономію у складі «оновленої» Росії. Попри це, союзники продовжували з обережністю сприймати Україну: «Треба сподіватися, що українська пропаганда не має глибокого коріння в Росії і що Тимчасовий уряд вживе необхідних заходів, аби перешкодити руху, який міг би стати надзвичайно небезпечним, якщо б його пропагувати в широких і багатих регіонах Південної Росії» [1, с. 37].

У свою чергу очільники Першої УНР розпочали активну зовнішньополітичну діяльність, спрямовану на встановлення офіційних відносин з Антантою. Останню, вони сприймали як захисника демократичних цінностей на територіях колишньої Російської імперії. Паралельно і союзники почали більш уважно спостерігати за Україною. За підтримки міністра закордонних справ Франції А. Рібо до України вирушив Ж. Пелісьє, який мав зібрати матеріал про місцеві події. Як результат своєї діяльності французький журналіст згодом відзначав: «Хочемо ми того чи ні, але Україна – це історичний, географічний, етнографічний і соціальний факт, з яким ми мусимо рахуватися» [2, с. 152]. Наданий ним звіт про Україну сприяв тому, що офіційний Париж поступово змінював власне ставлення до «українського питання». Уряд УНР почали сприймати як реальну силу у Центрально-Східній Європі. Незабаром до Києва прибув і представник Великобританії.

10 вересня у Петербурзі відбулася зустріч О. Шульгіна з Ж. Нулансом. В ході аудієнції керівник МЗС УНР звернувся до посла з проханням підтримати Україну у справі налагодження відносин з Антантою. У свою чергу, Ж. Нуланс пропонував лише фінансово-технічну допомогу, але тільки за умови продовження війни проти блоку Центральних держав. Стосовно визнання суверенності УНР дипломат обмежився лише загальними фразами, які зводилися до поради не псувати відносин з Тимчасовим урядом. Майже паралельно тривали і переговори у Києві, де інтереси Франції представляв Ж. Табуї. 26 вересня останній мав розмову з С. Петлюрою стосовно ситуації на Південно-Західному фронті. Тим часом в Петербурзі відбувся черговий переворот, в результаті якого до влади прийшов Раднарком. Ці події змусили представників Антанти значно активізувати переговори з УНР.

У середині листопада 1917 р. Ж. Табуї повідомляв О. Шульгіна, що Франція з «симпатією ставиться до культурного й політичного відродження

України» [2, с. 156]. Водночас і Київ почав займати більш жорстку позицію під час переговорів. Так, О. Шульгин заявив, що лише офіційне визнання Францією УНР може сприяти розвитку міждержавних відносин між сторонами. Фактично, на листопад 1917 р. ситуація продовжувала залишатися досить невизначеною. Антанта не поспішала визнавати УНР своїм рівноправним партнером.

Крім контактів з представниками західних союзників, українські дипломати не полишали і іншого стратегічного напрямку у своїй діяльності, а саме блок Центральних держав. Зазначимо, що на початок 1917 р. ситуація для Німеччини та її партнерів по коаліції набула загрозованих ознак – країни не витримували війни на два фронти. Навесні 1917 р. міністр закордонних справ Австро-Угорщини О. Чернін доповідав імператору Карлу I: «Наприкінці літа або восени потрібно за будь-яку ціну укласти мир» [2, с. 159]. Схожі думки висловлювалися і в Німеччині, однак імператор Вільгельм II продовжував наполягати на продовженні війни. Але вже осінню ситуація стала катастрофічною – це змусило Центральний блок уважно розглядати варіант підписання миру. Більше того, ініціатором його укладання став уряд радянської Росії.

З 19 листопада сторони вели консультації, підсумком яких стало підписання 24 листопада перемир'я. Проводячи переговори з російською делегацією, представники Центральних держав уважно слідували і за розвитком подій на інших територіях, зокрема, і в Україні. Основною причиною такої уваги до українських земель було те, що у планах Німеччини передбачалося відторгнення від Росії Польщі, України, Білорусі та Прибалтики. Вільгельм II при цьому наголошував: «Ми візьмемо у ворогів гроші, сировинні матеріали, бавовну, мастила і з їхньої кишені перекадемо до нашої кишені» [2, с. 159]. Незрозумілий стан речей з Антантою змусив і провід УНР уважно поставитись до питання порозуміння з Центральним блоком.

21 листопада на засіданні Малої Ради більшість присутніх підтримала позицію про необхідність розпочати мирні переговори. 26 листопада на Румунському фронті було підписано перемир'я. Незабаром Генеральний секретаріат прийняв рішення про відрядження до Бреста української делегації для проведення переговорів з Центральним блоком. На початку грудня дипломати УНР зустрічалися з представниками Німеччини Л. Баварським, М. Гофманом та В. Мірбахом щодо можливості підписання миру між державами. Більше того, німецькі, австрійські та турецькі представники постійно підтверджували намір обговорювати «українське питання» лише з представниками УНР. Тим часом і київський уряд, зрештою, ухвалив рішення стосовно наступних дій українських дипломатів. До Бреста була направлена делегація у складі М. Порша, В. Голубовича, К. Мацієвича, М. Левицького, М. Любинського, О. Севрюка та ін. [3, с. 251]. 13 грудня представники УНР були запрошені до участі у Брестських переговорах – це стало першим реальним здобутком вітчизняної дипломатії на європейській політичній арені.

Зрозуміло, що така зовнішньополітична орієнтація «стурбувала» дипломатів та державний провід Антанти. У військово-політичних колах

союзників розуміли, що в разі підписання мирного договору між УНР та Центральними державами, Східний фронт перестане існувати і театр бойових дій переміститься на захід. 10 грудня відбулася англо-французька конференція у Парижі щодо ситуації в Росії. Англійські представники на ній висловлювалися майже однозначно. На думку А. Мілнера слід було надати допомогу «різним місцевим урядам, котрі, здається, налаштовані на опір більшовикам». Певні симпатії «українському питанню» виявляв і міністр закордонних справ Франції С. Пішон. Він наполягав, що УНР варто надати допомогу у протистоянні з більшовиками. Щоправда, ні англійська, ні французька дипломатія не висловились однозначно за офіційне визнання уряду УНР. Своєрідним компромісним рішенням наради стало ухвалення спільної англо-французької «Угоди щодо дій у Південній Росії». Документ передбачав поділ території російського Північного Причорномор'я на зони впливу. Англійці отримували козацько-кавказькі території, французи – Бессарабію, Україну та Крим. Ухваливши варіант спільних дій, вже 14 грудня Ж. Табуї телеграмою отримав повідомлення, що уряд Франції готовий неофіційно визнати УНР, а сам генерал призначався «Комісаром при Уряд Української Республіки». 16 грудня він отримав відповідну акредитаційну грамоту для вручення уряду УНР.

Натомість українські лідери наполягали на рішучих діях Антанти у напрямку визнання суверенності УНР. На цю позицію звертав увагу уряду Франції і Ж. Табуї у своєму звіті від 20 грудня. Він наголошував, що у разі нерішучих дій Антанти, спрямованих на визнання УНР, остання змушена буде піти на військово-політичний союз з Центральними державами (на той час УНР вже фактично воювала з петроградською Росією, а 11-12 грудня був встановлений більшовицький уряд у Харкові). І хоча 22 грудня відбулася офіційна зустріч В. Винниченка та Ж. Табуї, останній продовжував запевняти одного з керівників УНР в тому, що Франція «підтримує всіма силами» українське державотворення, однак далі питання не просувалося.

Отже, на кінець грудня 1917 р. саме нерішучість з боку Антанти у напрямку визнання суверенності УНР, змусила Генеральний секретаріат та МЗС остаточно зосередити свою увагу на Брестських переговорах з Центральними державами. Відзначимо, що далеко не всі українські політичні діячі однозначно сприйняли цей варіант розвитку вітчизняної дипломатії. Так, О. Шульгин неодноразово відзначав, що за умов відсутності власних Збройних сил, Україна по-суті буде окупована Німеччиною [4, с. 90-91]. З іншого боку, альтернативного варіанту розвитку дипломатії УНР на той час вже не було, більшовицька загроза вже «нависала» над українською столицею.

Література:

1. Косик В. Франція та Україна. Становлення української дипломатії (березень 1917 – лютий 1918) / В. Косик. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 264 с.
2. Головченко В.І. Українське питання в роки першої світової війни : Монографія / В. Головченко, В. Солдатенко. – К. : Парламентське видавництво, 2009. – 448 с.
3. Литвин В.М. Україна: доба війн і революцій (1914–1920 рр.) / В.М. Литвин.

– К.: Альтернативи, 2003. – 488 с.

4. Дацків І.Б. Політика Антанти щодо Української Центральної Ради в 1917–1918 роках / І.Б. Дацків // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2010. – Вип. XXIX. – С. 90–91.

Рибалко К. С.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО НАТО У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ СИТУАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Питання щодо інтеграції України до західних міжнародних організацій поставала з часів її незалежності. Серед них було і питання євроатлантичної інтеграції. Перші кроки у напрямку вступу до НАТО були зроблені 10 березня 1992 року, зі вступом України до Ради північноатлантичного співробітництва (сьогодні – Рада євроатлантичного партнерства). Враховуючи специфіку діяльності Північноатлантичного альянсу і сучасну ситуацію зіткнення на території України двох геополітичних парадигм варто активізувати вирішення питання інтеграції до Організації Північноатлантичного договору.

Результатом внутрішньої політики та особливостей міжнародних відносин України стало те, що вона не використала вчасно свій стратегічний потенціал. Через це у 2013-2014 роках наша держава не мала повноцінної можливості вступати до блоків чи союзів, посилювати міжнародний потенціал, забезпечувати розвиток і поглиблення незалежності у рамках національних та міжнародних відносин. Проте, зі зміною політичної ситуації всередині України, взимку 2013-2014 року, змінився також зовнішньополітичний курс держави. Враховуючи військову ситуацію на сході країни, 23 грудня 2014 року Верховною Радою було підтримано законопроект про відмову від позаблокового статусу України [1]. Цей крок повернув зовнішньополітичний вектор держави на захід.

Проте, варто усвідомлювати, що незалежна Україна розглядається як роздільна ланка між двома великими геополітичними структурами, що «урівноважує» ці дві протилежні сили. Зміна міжнародного статусу України як незалежної держави та згодом, як європейської держави, має виключно важливе значення для забезпечення миру в Європі, перетворення цього регіону планети на зону стабільності та прогресу. З цього погляду сучасна велика міжнародна політика у євразійському просторі так чи інакше змушена враховувати «український фактор» і, насамперед, як фактор «урівноваження» протистоянь між Заходом та Сходом. Такий стан речей спричиняє різноманіття векторів зовнішньополітичних взаємодій, навколо яких складаються парадигми зовнішньополітичного мислення різних міжнародних гравців [2, с. 104-105].

Захист такої «буферної зони» між сходом та заходом і утримання контролю над такою територією входить до геополітичних інтересів всіх сильних держав у регіоні. Тому встановлення миру на демократичних засадах західного світогляду через вступ України до НАТО є обопільно вигідним як для нашої держави так і для європейського співтовариства.